

**DET KONGELIGE BARNE-
OG LIKESTILLINGSDEPARTEMENT**

Statsråden

Stortingets president
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
17/4342

Dato
17. oktober 2017

Svar på spørsmål til skriftlig besvarelse nr. 28 - Fra stortingsrepresentant Kari Henriksen - Om bruk av private aktører i barnevernet

Jeg viser til brev fra Stortingets president av 9. oktober 2017 med spørsmål nr. 28 til skriftlig besvarelse fra stortingsrepresentant Kari Henriksen.

"Mange private barnevernsaktører har fått store oppgaver av kommunene. Hvordan har utviklingen vært av private aktører i barnevernstjenesten (en-til-en tjenester og institusjoner samt evt andre tiltak) fra 2013 og frem til nå tabellarisk oppstilt, hvor mange penger årlig er brukt på slike aktører i denne perioden, hva er tatt ut i årlige overskudd og er ministeren tilfreds med bruken av private i barnevernstjenesten?"

Private aktører er viktige bidragsytere i barnevernet. Det viktigste for et godt barnevern er kvaliteten og innholdet i tjenestetilbudet og at rettssikkerheten til barn og familier blir ivarettatt på en god måte. Vi har mange dyktige private leverandører av barnevernstjenester i Norge som har levert gode tjenester til det offentlige gjennom flere tiår, og som bidrar til kvalitet og mangfold i tilbudet. Private tiltak følges opp av staten og av tilsynsmyndighetene og de må selvsagt følge de samme kvalitetskravene som det offentlige.

Private aktører benyttes både i det statlige og i det kommunale barnevernet. Jeg legger til grunn at stortingsrepresentanten er interessert i bruken av private aktører på begge forvaltningsnivåer. I det etterfølgende oppgis tall for de tiltakene som omfattes av Bufetats bistandsplikt overfor kommunene. Bufetat benytter i tillegg private leverandører av sentre for foreldre og barn og omsorgssentre for enslige mindreårige asylsøkere.

Tabell 1 viser utviklingen i bruken av private institusjoner og fosterhjem tilknyttet private aktører fra 2013 til 2016. Antall oppholdsdøgn i private institusjoner har gått noe ned i disse

årene, mens antall oppholdsdøgn i fosterhjem tilknyttet private aktører har økt. De siste årenes vekst i bruken av fosterhjem tilknyttet private aktører er blant annet et resultat av mangel på familiehjem, beredskapshjem og ordinære fosterhjem.

Tabell 2 viser at utgiftene til private institusjoner og fosterhjem tilknyttet private aktører har økt fra 2013 til 2016. Økningen i utgifter til private institusjoner skyldes økte døgnpriser. Kommunene etterspør ifølge Bufdir oftere skreddersydde tiltak til enkeltbarn. Dette er barn som i en periode er vurdert til å ikke kunne bo i et fosterhjem eller i en institusjon med flere barn, og som derfor har behov for spesialiserte tiltak tilpasset ungdommer med særlig store utfordringer. Utgiftene til fosterhjem tilknyttet private aktører har økt mindre enn aktivitetsveksten i samme periode. Bufdir har fått på plass nye fosterhjemsavtaler som har gitt staten og kommunene mer kontroll over innholdet i og utgiftene til den enkelte fosterhjems plassering. Dette har ført til at tjenestene er bedre tilpasset barnets behov og at prisene i større grad er i samsvar med de tiltak barnet faktisk får. Pris per oppholdsdag i fosterhjem tilknyttet private leverandører gikk fra 2014 til 2016 ned med 8,7 prosent.

Bufdir har også utviklet nye rutiner for oppfølging av private plasseringer og for enkeltkjøp av akutttiltak. I tillegg har de igangsatt et arbeid med å utvikle og forbedre rutinene for kontraktsoppfølging på leverandørnivå.

Tabell 1: Utvikling aktivitet (målt i antall oppholdsdager)				
	2013	2014	2015	2016
Private institusjoner	192 490	182 500	194 388	182 185
Fosterhjem tilknyttet private aktører	148 699	176 913	204 028	213 265

Tabell 2: Utvikling utgifter (tall i 1000 kroner målt i faste 2016-kroner)				
	2013	2014	2015	2016
Private institusjoner	1 494 083	1 482 914	1 587 599	1 641 147
Fosterhjem tilknyttet private aktører	552 487	683 939	768 296	752 775

Om kommunenes bruk av private aktører har vi mindre detaljert informasjon. Barne- og likestillingsdepartementet har bestilt og mottatt flere utredninger for å få ny kunnskap om bruken av private aktører og markedet for barnevernstjenester. Ifølge en rapport fra Vista Analyse kjøpte 77 prosent av de kommunale barnevernstjenestene tjenester fra private aktører i 2014 eller 2015. Hjelpetiltak, sakkyndige vurderinger, undersøkelser og veiledning av fosterhjem var de tjenestene som ble kjøpt av størst andel av barnevernstjenestene. Kjøp av tjenester er ifølge Vista Analyse vanligst blant de store barnevernstjenestene. Rapporten viser også at de viktigste årsakene til at barnevernstjenestene kjøper tjenester fra private aktører er at det gir kapasitet ved for lav bemanning eller bidrar med kompetanse som barnevernstjenesten ikke selv har.

Det er ikke noe galt i at private aktører på barnevernsområdet får en rimelig avkastning på sine investeringer, men vi skal likevel ikke betale mer enn nødvendig for tjenester det

offentlige kjøper av private. Stortingrepresentanten etterspør informasjon om aktørenes overskudd. Departementet sitter ikke på denne informasjonen.

Vedtak og beslutninger som innebærer utøvelse av offentlig myndighet kan ikke fattes av andre enn den kommunale barnevernstjenesten. Private aktører kan likevel bistå kommunene med å utføre visse oppgaver etter barnevernloven under forutsetning av det skjer innenfor faglig forsvarlige rammer. Når private aktører bistår kommunene, er det kommunen som har det fulle og hele ansvaret og som må sikre at den har nødvendig kontroll med at oppdraget utføres i samsvar med lov- og regelverk. Barnevernstjenestens leder er forpliktet til å utøve aktiv styring og ledelse.

Det kan oppstå ulike former for rollekonflikter og habilitetsproblemer når kommunene lar seg bistå av private aktører på barnevernsområdet. Det er viktig at kommunene er oppmerksomme på dette, og at de er klar over sitt ansvar når private bistår barnevernstjenesten for å ivareta kommunens ansvar på barnevernsområdet. Jeg vil for øvrig nevne at departementet er i ferd med å utarbeide et brev om bruk av private aktører i det kommunale barnevernet. Brevet vil bli sendt til Bufdir med kopi til kommunene.

Vi vet at det finnes potensielle utfordringer med bruk av private aktører i barnevernet. Disse utfordringene er omtalt i proposisjonen om barnevernsreformen, Prop. 73 L (2016-2017), som ble behandlet av Stortinget 7. juni 2017. I proposisjonen ble det varslet en gjennomgang av rammevilkårene for private aktører i barnevernet. Formålet med en slik gjennomgang vil være å skape rammevilkår som ivaretar barna og familienes rettssikkerhet, og som gir det offentlige nødvendig kontroll med tjenestene og innholdet i tjenestetilbudet. Tydeligere rammevilkår skal være på plass før barnevernsreformen trer i kraft, tidligst i 2020.

Med hilsen

Solveig Horne

